

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

108. An dispensatio sit subreptitia, quando erratur nomine Diœcesis? Et quid, si erratur nomine personæ? Ex part. 8. tract. 3. resol. 64.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

RESOL. CVII.

An dispensatio sit subreptitia, quando erratur nomine persona? Ex part. 8. tr. 3. Refol. 63.

1. Respondeo negatiue, & est communis Doctorum sententia, eaque aperte colligitur ex Insti. de legatis, §. 29. ibi, Si quis in nomine, cognomine, pronomine, agnomine legatarij testator erit, si de persona constat, nihilominus valet legatum: idemque in hereditibus seruatur relict. Et rationem reddit: nomina enim, inquit, significandorum hominum gratia reperta sunt, qui si alio quolibet modo intelligantur, nihil interest. Quam doctrinam Sanchez citata disp. 2. 1. num. 38. veram existimat, etiam si dispensator nolle personam, cui dispensatio petitur, errato nomine veri petentis, eo quod in gratis concedendis presumitur Princeps, si aliunde contrarium non constat, attendere ad merita causa, propter qua gratia petitur, cuiuscumque tandem persone sint merita, propter qua gratia petitur. Et ita hanc sententiam tenet etiam nouissimè Merolla tom. 2. disp. 4. c. 6. n. 374. cum Doctoribus, quos ego citauit in part. 1. tractat. de legibus, resolut. 36. quibus etiam adde Perez de matrimonio, disp. 46. sect. 8. numer. 16. & Portel in respons. moral. tom. 2. cap. 49. num. 2. cuius verba in sequenti resolutione adducam.

RESOL. CVIII.

An dispensatio sit subreptitia, quando erratur nomine Diocesis? Et quid, si erratur nomine persona? Ex part. 8. tr. 3. Refol. 64.

1. Hanc questionem ego posui in loco superius citato; & pro affirmatiua sententia adduxi Villalobos, Monetam, & Sanchez, quibus nunc addo Metollam tom. 2. disp. 4. cap. 6. n. 377. quia in hoc casu non est error tantum in nomine proprio, qualis esset, si diceretur, appellari Vicarium veræ Diocesis, Petrum, cum appellaretur Ioannes, sed errorum est, asserendo postulante esse Diocesis Neapolitanæ, ac proinde, virtute, petita est commissio Vicario Neapolitano. At Pontifex noluit illi committere, cum omissio fuerit inuoluntaria, utpote ex errore orta. Et quamuis, si petita esset vero Ordinario Capuano, illi committeretur, tamen illi nec petita est, nec commissio.

2. Confirmatur, quia error, quantumvis culpa vacans, non efficit, vt rescriptum extendatur ad casum: qui sub verbis eius non comprehenditur, quamuis, si is petitus esset, rescriptum similiter concessum fuisset, vt bene docent Innocentius in cap. super litteris, num. 3. vers. Et nota, de rescriptis. & ibi Ioan. Andr. n. 5. Panormitan. n. 3. in fine, Deci. in noua editione, n. 13. vbi alios refert. Et ponunt hi hoc exemplum. Si impetrans narrat in rescripto, Titium sibi obligatum ex mutuo, petens, vt cogatur satisfacere, & errat in causa debiti, vt pote, quod ex alio contractu confurgit, non poterit eo rescripto iuari.

3. Confirmatur secundo ex doctrina Baldi in l. rescriptio, num. 15. C. si contra ius, vbi rescriptum subreptitum vocat, si quis in ciuitate Perusina, se nummos mutuo dedisse cuidam, narret, & impetret rescriptum, destinans in ea ciuitate iudicari.

Tom. III.

cem, qui debitorem compellat soluere: Rationem huius assignat Baldus: quia si Princeps nosset, contractum cum eo intum esse, qui alias non subest iurisdictioni Perusina, non commisit illi iudici causam: quoniam vbi quisquam sortitur forum Ordinarij, sortitur etiam forum delegati, vt docent Innoc. in cap. dilecti, n. 3. vers. Sed hic, de foro compe. Ergo &c.

4. Sed ego, vbi supra, negatiue sententiæ adhasi, quam me citato, tenet nouissimè Amicus tom. 5. disp. 6. sect. 8. num. 145. quia quando à Pontifice petitur dispensatio, ipsius intentio fertur ad Diocesana ipsius dispensandi proprium. Quare sicut error in persona, dispensandi non tollit intentionem sufficientem ad valorem dispensationis eo, quod dispensantis intentio fertur in materia casualium, qua proponuntur, cuiuscumque tandem personæ illæ sint: ita nec error in Diocesi tollit intentionem sufficientem ad valorem dispensationis, eo quod Pontificis intentio fertur ad Diocesana ipsius dispensandi proprium, quicunque tandem ille sit, qui Pontificis dispensationem cum ipso dispensando executurus sit. Confirmatur: nam supponitur, quod si expressum fuisset nomen propriæ Diocesis; adhuc gratia dispensationis concessa fuisset per proprium Diocesana exequenda: sed quando expressio falsi est talis, qua sublata, adhuc maneret voluntas dispensantis, non vitiat dispensationem, vt ex dictis constat: ergo.

5. Nec obstat dicere cum Sanchez, quia in cap. significante, de rescriptis, declaratur irritum rescriptum, in quo erratum fuit in nomine Diocesis Rheimensis, pro Leodiensis: tum quia error in Diocesi reddit inuoluntariam Pontificis concessionem respectu proprij Diocesani. Nam respondetur in d. cap. de rescriptis, irritum declarari rescriptum, non quia erratum fuit in nomine Diocesis, sed quia ex aliis circumstantiis non potuit sciri persona, pro qua rescriptum impetratum fuit. Ad rationem, negandum, errorem in Diocesi inuoluntariam reddere dispensationem Pontificis: nam licet illa non sit voluntaria formaliter, & expressè, est tamen voluntaria virtualiter, & implicite, cum per eam intendatur facultatem dispensandi delegare proprio Diocesano ipsius dispensandi.

6. Et ita hanc sententiam præter Amicum, & alios Doctores à me citatos, tenet nouissimè Magister Texeda in Theol. moral. tom. 2. lib. 4. tract. 3. numer. 51. Quia ait ipse, error ille se tenet ex parte voluntatis materialis Pontificis, qui non nocet, nec aufert valorem dispensationis. Secundo, quia tunc dispensatio est valida, quando adest iusta causa, vt concedatur: sed in presenti adest iusta causa, vt concedatur; ergo, &c. Tertio, quia voluntas formalis Pontificis, & dispensatio concessa terminatur ad illos, qui impedimento ligati contrahere prætendunt, ergo quod per errorem committat dispensationem Vicario altius Episcopi, cuius dispensati non sunt subditi, per accidens se habet respectu intentionis Pontificis, qui si reuera sciret Vicarium proprium dispensaturum, eodem modo committeret ei dispensationem; ea enim qua per accidens contingunt, nec vitiant actum de se validum nec cadunt sub consideratione dispensantis. Vnde nostram sententiam satis probabilem, & tutam in praxi existimo.

7. Sed post hæc scripta inueni. P. Perez de matrimonio disputat. 46. sect. 8. num. 18. & 19. sententiam Sanch. docere, sic enim asserit. Si erraret in Diocesi, cuius est is cui impetratur dispensatio, vt si dicitur eum esse Diocesis Casaraugustanæ, cum tamen sit Valentianæ, certum videri non posse Officiale Casaraugustanæ.

X

Sup. hoc supra in Ref. 106.

FLAVIA
Othonia
P. III. IV. V
E. III

